

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

7/37897 GK 70

Sayı : 47399948/610/
Konu : Soru Önergesi (7/37897)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25/12/2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.00000756665 sayılı yazınız

İstanbul Milletvekili Sayın Yunus EMRE tarafından verilen “Son 5 yılda ülkemizde kullanılan ilaçlara dair çeşitli veriler ile bilinçsizce yapılan ilaç tüketimlerini önlemeye dönük yapılan çalışmalara ilişkin” 7/37897 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

Ek: Önerge Cevabı (3 sayfa)

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Evrak Birimi Giden Evrak Servisi

Tarih: 07.06.2022 14:15:35
Evrak No: Z-24931227-000-778520

İstanbul Milletvekili Yunus EMRE tarafından verilen “Son 5 yılda ülkemizde kullanılan ilaçlara dair çeşitli veriler ile bilinçsizce yapılan ilaç tüketimlerini önlemeye dönük yapılan çalışmalara ilişkin ” 7/37897 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

İlaç kullanımı sağlık hizmetlerinde en önemli hizmet alanları başında gelmektedir. Tıbbi tedavi yöntemlerindeki gelişmeler ve yeni hastalıkların ortaya çıkması ilaç tüketiminde artışa neden olmaktadır. Hastalıkların tedavi edilebilmesi, yeni ve daha güvenli ilaçların geliştirilmesi de ilaç tüketiminde artışı getirmiştir. Buna karşın bilinçsiz ve gereksiz aşırı ilaç tüketimindeki artış, hastalara çeşitli zararlar verme riskini de beraberinde getirmektedir. Bu durum yüksek ilaç harcamaları ile kamuya ciddi bir yük, sosyal güvenlik kurumlarına ağır faturalar getirmektedir.

Bu bağlamda;

SORU 1- Son 5 yılda iller itibariyle vatandaşlarımızın ilaç kullanım sayısı ve bu ilaçlar için ödenen tutar ne kadardır?

SORU 2- Vatandaşlarımızın ilaç kullanım oranları incelendiğinde bu ilaçların ne kadarı kronik ve takip edilen hastalıklar için kullanılmaktadır?

CEVAP 1,2- Son 5 yılda iller itibariyle vatandaşlarımızın ilaç kullanım miktarı Bakanlığım İlaç Takip Sistemi üzerinden yapılan incelemeye istinaden adet bazında aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Adana	311825704	Edirne	62877477	Malatya	79242734
Adıyaman	55367108	Elazığ	60752710	Manisa	184009941
Afyonkarahisar	97021129	Erzincan	22775455	Mardin	80987846
Ağrı	33656155	Erzurum	57852770	Mersin	251418838
Aksaray	45872838	Eskişehir	117621142	Muğla	140561449
Amasya	40381015	Gaziantep	250883877	Muş	19990898
Ankara	692059547	Giresun	62091602	Nevşehir	36528381
Antalya	337199529	Gümüşhane	12008917	Niğde	41357341
Ardahan	6810824	Hakkâri	13209283	Ordu	102693600
Artvin	19201267	Hatay	218491215	Osmaniye	71683384
Aydın	155694840	Iğdır	15666177	Rize	44666494
Balıkesir	175416309	Isparta	59277646	Sakarya	121661158
Bartın	28557686	İstanbul	1828573444	Samsun	177724865
Batman	56505611	İzmir	596402910	Siirt	26875997
Bayburt	6546242	Kahramanmaraş	118369226	Sinop	29128038
Bilecik	24729214	Karabük	31102715	Sivas	66683734
Bingöl	18232018	Karaman	31686836	Şanlıurfa	235310184
Bitlis	21309283	Kars	20208418	Şırnak	32940639
Bolu	39409753	Kastamonu	48222168	Tekirdağ	128999112
Burdur	37413563	Kayseri	151353981	Tokat	65587998
Bursa	358533757	Kırıkkale	33733825	Trabzon	110673129
Çanakkale	76193852	Kırklareli	51188416	Tunceli	6020108
Çankırı	22248859	Kırşehir	25994272	Uşak	52061607
Çorum	60623062	Kilis	23245892	Van	72618838
Denizli	141973909	Kocaeli	214824690	Yalova	36970813
Diyarbakır	152579864	Konya	283200355	Yozgat	42051663
Düzce	46378891	Kütahya	72735653	Zonguldak	85514393

SORU 3- Ülkemizde iller itibariyle kullanılan antibiyotik ve antidepresan ilaç miktarı ne kadardır?

CEVAP 3- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından desteklenen, yönetilen ve geliştirilen bir ilaç sınıflandırma sistemi olan ATC/DDD metodolojisine göre; bir ülkenin ilaç kutu sayısı ve nüfus verilerinin de kullanıldığı, “bir günde 1000 kişiye düşen tanımlanmış günlük doz (DID (Defined Inhabitant Dose))” olarak ifade edilen bir hesaplama yapılır. Bu hesaplamalara göre Ülkemizde; 1000 kişi başına düşen tanımlanmış antidepresan tüketimi 2019 yılı için 44,17 dir. 1000 kişi başına düşen tanımlanmış antibiyotik tüketimi 2019 yılı için 31,86 dir.

SORU 4- Ülkemizde kullanılan ilaçların ne kadarı ithal edilmektedir, ne kadarı yerli üretimdir?

CEVAP 4- 2019 yılı verilerine göre kutu bazında imal ilaç oranı %88, ithal ilaç oranı %12 olup, değer bazında imal ilaç oranı % 52 ve ithal ilaç oranı %48’dir.

SORU 5- Ülkemizin ilaç ihraç ettiği ülkeler hangileridir? Yıllar itibariyle son beş yılda ihraç edilen ilaç miktarı ve tutarı ne kadardır?

CEVAP 5- İlaç Takip Sistemi verilerine göre Ülkemizden son beş yılda ilaç ihracatı gerçekleştirilen yerler;

Doğu Anadolu Serbest Bölgesi, Fransa, Kenya, Libya, Mısır, Myanmar (Burma), Nijer, Papua Yeni Gine, Somali, Sri Lanka, Suudi Arabistan, Suriye Arap Cumhuriyeti (Suriye), Singapur, Tayland, Ukrayna, Yemen, Ürdün, Arnavutluk, Azerbaycan-Nahcivan, Bahreyn, Bangladeş, Bulgaristan, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık, Cibuti, Filipinler, Gana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hong Kong, Irak, Japonya, Kamboçya, Kanada, Katar, Liberya, Litvanya, Makedonya, Panama, Sudan, Surinam, Svaziland, Uganda, Umman, Venezuela, Vietnam, İsviçre, İran (İslam Cumhuriyeti), Afganistan, Avustralya, Brezilya, Hollanda, Kıbrıs, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Nijerya, Romanya, Sierra Leone, Tacikistan, Türkmenistan, Çin Halk Cumhuriyeti, İspanya, İtalya, Belçika, Bosna-Hersek, Cayman Adaları, Dubai, Grenada, Hindistan, Malezya, Moritanya, Pakistan, Portekiz, İrlanda olup; toplamda 10947738 adet ürün ihraç edilmiştir.

SORU 6-Ülkemizin, antidepresan ve antibiyotik kullanım miktarı ile OECD ülkelerindeki yeri nedir?

CEVAP 6- Antidepresanların tüketimi değerlendirildiğinde dünyada bir artış trendi olduğu görülmektedir. Ülkemizde de antidepresan tüketiminde artış olduğu görülmekle birlikte tüketim, OECD ülkelerine göre düşüktür. Ekonomik İşbirliği ve Geliştirme Teşkilatı (OECD) tarafından hazırlanan ve yayınlanan “Health at a Glance 2019” raporunda yer alan antidepresan tüketim verilerine göre (2017 yılı için) bin kişide günlük antidepresan ilaç kullanımı Ülkemizde 44 birim iken, ülkelerin ortalamasının 63 birim olduğu ve Ülkemizin son 9. sırada olduğunu görüyoruz.

Ülkemize ve OECD ülkelerine ait antibiyotik tüketim verilerine ilişkin olarak, Bakanlığım Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve yayımlanan “Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2018” raporunda 1000 kişiye düşen günlük antibiyotik tüketim miktarının Ülkemizde 31 birim iken OECD istatistiğinde ülkelerin ortalamasının 18,9 birim olduğu görülmektedir.

SORU 7- Ülkemizde aşırı ve gereksiz ilaç kullanımını önlemek, bilinçli ilaç kullanımı konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?

SORU 8- Yıllar itibariyle son beş yılda ilaç kullanımının sosyal güvenlik kurumuna maliyeti ne olmuştur?

CEVAP 7,8- Dünya Sağlık Örgütü’nün önerileri doğrultusunda Ülkemizde “Akılcı İlaç Kullanımı (AİK) Programı” yürütülmektedir. Bu program kapsamında “Akılcı İlaç Kullanımı

Ulusal Eylem Planı 2014-2017” uygulamaya konulmuş ve bu kapsamda birçok faaliyet yürütülmüştür.

AİK konusunda koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması ve çalışmaların tüm Ülkede uygulanmasının sağlanması amacıyla 81 İlin İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde “Akılcı İlaç Kullanımı İl Koordinatörlüğü” kurulmuştur. Belirli aralıklarla ve illerde yapılan/yapılacak faaliyetler değerlendirildiği ve planlandığı değerlendirme toplantıları yapılmaktadır.

Reçete Bilgi Sistemi (RBS) aracılığıyla Kasım 2013 tarihinden itibaren aile hekimlerine kendi reçeteleri ile ilgili aylık olarak bilgilendirme yapılmaktadır.

AİK Programı kapsamında öncelikli olarak belirlenen konulardan biri olan antibiyotiklerin akılcı kullanımının sağlanması amacıyla bir dizi faaliyet uygulanmış ve uygulanmaya devam etmektedir.

Aile hekimi, uzman hekim, eczacı ve diğer sağlık profesyoneline yönelik “Akılcı İlaç Kullanımı Değerlendirme Toplantıları” düzenlenmektedir.

Aylık olarak “Türkiye Akılcı İlaç Kullanımı E-Bülteni” hazırlanmakta, bu bültenler AİK internet sayfasında (<http://www.akilciilac.gov.tr/>) yayımlanmakta ve aile hekimlerimize e-posta olarak da iletilmektedir.

Yurt içinde ve yurt dışında AİK konusunu içeren çok sayıda toplantı, kongre, sempozyum ve çalışmaya katılım sağlanmakta, ulusal gazete, dergi ve internet sitelerinde konu ile ilgili röportaj ve bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Sağlık çalışanlarımızda, halkımızda ve tüm paydaşlarda AİK yönünde davranış değişikliği oluşturmak amacıyla eğitim ve farkındalık faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Akılcı antibiyotik kullanımının yaygınlaştırılması kapsamında başlatılan çalışmalar neticesinde; RBS verisine göre 2011 yılında reçetelerin yaklaşık %35’inde antibiyotikler yer alırken, 2019’da reçetelerin yaklaşık %24’ünde antibiyotik yer aldığı tespit edilmiştir. ATC/DDD metodolojisine göre yapılan bir hesaplama göre “1000 kişi başına düşen günlük antibiyotik tüketimi” 2011 yılında yaklaşık 42,28 birim iken 2019 yılında yaklaşık 31,86 birime gerilemiştir.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.